КИРОВАБАДДА

ӘМӘК ФӘАЛЛЫҒЫ

Кировабадын тикиш вә тохучу комбинатларында, фабрика вә заводларында, дәмир йол стансияларында Азәрбайчан К(б)П-нин XVII гурултайы гаршысында әмәк руһ йүксәклийи артмагдадыр. Стахановчу фәһләләр, мүһәндис-техник ишчиләр вә гуллугчулар гурултайы ени истеһсалат гәләбәләрилә гаршыламаг үчүн бүтүн гүввә вә имканлары сәфәрбәрлийә алырлар.

С. Орчоникидзе адына тохучулуг комбинатынын стахановчулары өһдәләринә бир сыра ени вәзифәләр көтүрмүшләр. Онлар илин ахырынадәк өлкәйә пландан әлавә 150 мин метр парча верәчәк, 1949-чу илин январ айы планыны 20 күндә ериңә етирәчәк, мәһсулун мая дәйәрини 200 мин манатлыг ашағы салачаглар.

Тикиш фабрикасынын ишчиләри дә сосиализм ярышыны ени гүввә илә кенишләндирирләр. Онлар январ айы планыны гурултайын ачылышы күнүнәдәк едәмәйә, 46 мин әвәзинә 55 мин манатлыг алт палтары һазырламаға сөз вермишләр.

Кировабадын дәмирйолчулары иллик йүквурма планыны вахтындан хейли әввәл ериңә етирмишләр. 12 стансияда иллик илин планы һесабына минләрлә вагона йүк вурулмушдур. Дәмирйолчулар һәр күн стаханов нөвбәсиндә дурурлар. Онлар январ айы йүквурма вә бошалтма планыны Азәрбайчан К(б)П-нин XVII гурултайынын ачылышы күнүндә ериңә етирмәйи гәрара алмышлар.

Тә'мирчи дәмирйолчулар күндәлик тапшырыглары мунтәзәм суретдә артыгламасилә едәйирләр. Вагон тә'мирчиләри декабр айы планындан әлавә ики вагону, паравоз тә'мирчиләри исә январын 25-дәк ики паравозу орта тә'мирдән бурахачаглар.

Горки колхозунда абадлыг ишләри

М. Горки колхозу Кировабадын Багбанлар кәндиндә ерләшир. Бу колхозун үзвләри илдән-илә мәһсулдарлыгы артырмаг угрунда чидди мүбаризә апардыгларындан өз коллектив тәсәррүфатларыны милйонер етмишләр. Колхозда тәсәррүфатын инкишафы илә янашы оларaг абадлыг ишләринә дә чидди фикир верилир. Сон илләрдә бурада тикилмиш әвләр, салынмыш бағлар вә чәкилмиш йоллар Багбанлар кәндинин симасыны тамамилә дәйишмишдир. Кәндә колхоз идарәси үчүн 5 отагдан ибарәт хүсуси бир бина тикилмишдир. Колхозчулар бу күнләрдә ферма үчүн 200 баш мал-гара тутан төвлә тикмиш, кәндә су кәмәри чәкмишләр.

Инди колхозда тикинти ишләри даһа да кенишләнмишдир. Кәндә електрик стансиясы тикилир. Стансия һазыр олдугдан сонра Багбанлар кәндинин көрүнүшү даһа көзәл олачагдыр.

Көй-көлдә яза һазырлыг

Республикамызын ән сәфалы курорт ерләриндән олан Көй-көлдә 1949-чу илин яй мөвсүмүнә гызғын һазырлыг көрүлүр. Бурада сон вахтлар тикинти вә абадлыг ишләри хейли кенишләндирилмишдир. Һазырда Көй-көлдә 2 мәртәбәли бина тикилмәкдәдир. Бу әв 1949-чу илин яйында истифадәйә вериләчәкдир. Бундан башга экскурсия вә истираһәтә кәләнләр үчүн 10 тахта әв гурулур. Яхын күнләрдә бурада мейманхана үчүн бина иншасына башланачагдыр.

Агсу кәндиндән Көй-көләдәк узанан йол тә'мир едилир. Бу даг йолунун тә'мириндә чалышан фәһләләр үчүн мүвәггәти әв вә ашхана тикилмишдир. Тә'мир ишләриндә яхын кәндләрин колхозчулары фәал иштирак едирләр.

Волейболчуларын гәләбәси,

Бу күнләрдә Бакыда республика али мәктәбләри волейболчуларынын ярышы кечирилмишдир. Ярышда Сәнае Институту, Дөвләт Тибб Институту, Дөвләт Дарүлфүнуну, Дөвләт Педагожи Институту, Халг Тәсәррүфаты Институту, Кәнд Тәсәррүфат Институту вә бир сыра башга али мәктәбләрин көркәмли волейбол командалары иштирак етмишләр.

Али мәктәбләрин республика волейбол ярышында Кировабадда олан Азәрбайчан Кәнд Тәсәррүфат Институтунун волейбол командасы бөйүк усталыг көстәрәрәк галиб чыхмышдыр. Команда үзвләриндән Мустафаев, Кокашвили, Штепа, Граиковски, Вартанов вә Епископосов йолдашлар оюну мәһарәтлә баша чатдырмышлар.

Ярышда көркәмли нәтичә газанан Кировабад волейболчуларына Азәрбайчан ССР Назирләр Совети янында Бәдән тәрбийәси вә идман ишләри комитәсинин биринчи дәрәчәли диплому вә биллур ваза верилмишдир.

Волейболчулар Кировабада гайытмышлар.

М. Әзизбәйов адына Азәрбайчан Дөвләт Драм Театрында

„БАҺАР СУЛАРЫ“

Солдан: «Баһар сулары»нын гурулушчу режиссору, республиканын халг артисти, Сталин мүкафаты лауреаты Адил Искәндәров, мүәллифи Иляс Әфәндиев, рәссамы әмәкдар инчәсәнәт хадими, Сталин мүкафаты лауреаты Нүсрәт Фәтуллаев.

Алхан гартал кими йүксәлмәк, көйләрә гәдәр галхмаг истәйир. Анчаг тәәссүф ки, гочалмышдыр. Өзү демишкән «ганады гырыг гуш кими чырпыныб ериндә галыр», күчү чатмыр. Варлы вә мәдәни колхозу ени гайда илә идарә едә билмәк үчүн өзүндә гүввә һисс етмир.

Колхозда ишләр яхшы кетсә дә, һесабдар Бәшир, бригадир Нәчәф кими ортада ейиб гырагда кәзәнләр дә вардыр. Бири вахтыны сәрхошлугла кечирәрәк әмәк күнләринин дүз язмыр, о бири колхозу бурахыб өз хүсуси тәсәррүфатында ишләйир. Мәдәд вә Нариңкүл кимиләри дә тәнбәллик едиб колхоз ишинә чан яндырмырлар.

Колхоз сәдри Алхан нә гәдәр намуслу вә фәдакар бир адам олса да, бәләләринә гаршы юмшаг тәрпәнир, һәтта гызы Сәадәт она,—нә үчүн Нәчәфи бригадирликдән көтүрмүрсән—дедикдә сыхылыр,—чыхармаг олмур, өлдир, обадыр, адамын үзүндән кәлмир—дейир.

Бөйүк вәтән мүһарибәсинин иштиракчысы Угурун ордудан тәрхис едилиб кәндә гайытмасы ериңә дүшүр. Алханын тә'кидилә ону колхоза сәдр сечирләр. О, кәндә тәзә әвләр тикилдийини көрүр. Кәндә су чыхарылмыш, колхоз варланмышдыр. Бу илин тахылы о бири илә галыр. Лакин гаршыда ачылан үфүгләр о гәдәр кенишдир ки, бүтүн бунлар Угура чох кичик көрүнүр. Онун гәлби фөвгәл'адә дуйғуларла чырпыныр вә өз доғма кәндини чилчыраға чевирмәк истәйир. Угурун арзусу будур ки, тәсәррүфат даһа да йүксәлсин, кәнд тәрәгги етсин, әвләр планла тикилсин, әйри-үйрү дар даланлар әвәзинә кәнарларында ағачлар әкилмиш кениш асфалт күчәләр олсун. Електрик ялныз ишыг дейил, тарлалара су версин, тахыл дөйсүн, йүк дашысын...

Угур кәндә тәсәррүфаты йүксәлтмәйә вә мәдәни гуручулуг ишинә башлайыр. Онун тәшәббүсү илә мәдәниййәт сарайы тикилир. Колхозчуларын ичләсиндә бу ишә союг мүнасибәт бәсләйәнләр тапылырса да, дөшүнү габаға верәнләрдән биринчиси енә Алхан олур. О, Нәчәф вә Мәдәд кими адамлары тәнгид едиб һамыны бу ишә руһландырыр.

Кәнд енидән гурулур. Бир янда мәдәниййәт сарайынын даш диварлары учалыр, бир янда һамам тикилир. О бири янда ики мин тәзә тохмачар салыныр, алма ағачлары әкилир.

Яшамаг—яратмаг демәкдир. Һәр бир севки, һәр бир меһрибанлыг, һәр бир эшг анчаг яратмаг үчүндүр.

Бу сөзләр Алханын дилиндән дүшмүр. Инди сарайын тикинтисиндә бәннә оларaг ишләйән бу гоча вәтәнпәрвәр өз мәһарәтилә һамыны валеһ едир, чалышыб ярадыр, әмәйинин бәһрәсиндән зөвг алыр. О, дүняя никбин көзлә бахыб,—дүнядa һәр шей о гәдәр көзәл вә айдындыр ки, бизим һеч нәдән кинләнмәйә һаггымыз йохдур,—дейир.

Лакин кәндин енидән гурулмасына бахмаяраг һәлә көһнә фикирли адамлар да вардыр. Капитализм галыглары адамларын шүурундан тамамилә чыхарылыб атылмамышдыр. Тәнбәлләр, өз шәхси мәнфәәтләрини ичтимаи мәнафедән үстүн тутан адамлар (Нәчәф, Бәшир, Мәдәд, Нариңкүл) сүр'әтлә бөйүмәкдә олан колхозун үмуми инкишафына мане олмаг истәйирләр.

Ишин өһдәсиндән кәлә билмәдийи үчүн бир бригадирлийи вәзифәсиндән көтүрүлмүш Нәчәф, Угурдан гисас алмаг истәйир. Әризә вериб мәркәздән комиссия кәтиртдирир. Колхозда гызғын иш кетдийи һалда бир тәрәфдә дә комиссия ишләйир. Гоча Алханы һейрәтлә гашлары чатылыр.—На вахтдан бәлә е'тибарсыз олмушуг,—дейә буну ағлына сығдыра билмир.

Алханын фикрини алт-үст едән айры бир мүһүм һадисә дә вардыр. Онун гызы, севдийи Угурун йолуну беш ил көзләмишдир. Лакин Угур өз көнлүнү, ону чәбһәдә өлүмдән хилас етмиш Шәфәг адлы бир гыза вердийиндән, Сәадәти рәдд едир. Сәадәт сарсылыр, гүссәләнир. Атасы Алхан да әзаб чәкир, лакин һеч ердә үзә вурмур.

П'есдә ата илә гызын көрүшү сәһнәси чох мараглы верилмишдир. Язычы Иляс Әфәндиевин дәрин бир мәһәббәт вә еһтирасла галәмә алдығы Сәадәт вә хүсусилә Алхан бу көрүш сәһнәсиндә (VII шәкил) тамашачыларын нәзәриндә даһа да чаланыр, бөйүйүр, тәмиз, нәчиб вә көзәл инсанлар кими тамашачыны валеһ едирләр.

Бурада тамашачы биринчи дәфә Алханын,—Угур яхшы иш көрмәди,—дедийини ешидир. Артыг о, гызынын бу изтираб вә һәйәчанларына дөзә билмир. Ичәри кирдикдә Сәадәтин ағладығыны көрүб ону дилә тутур. Кәләчәкдә нә йол илә һәрәкәт етмәк лазым кәлдийини она баша салыр.

Сәадәт ағыллы мәсләһәтләрдән нәтичә чыхарыб Угуру унудур вә сонра кәндин ифтихары олан башга бир чаванла, Ханмурадла евләнир.

Әсәрдә бу һадисә о гәдәр сәмими вә инандырычы верилмишдир ки, тамашачы нә Угуру, нә Сәадәти, нә Ханмурады вә нә дә Шәфәги мүһакимә етмәк истәмир. Буларын һәрәкәтләриндә, дүшдүкләри чәтин вәзиййәтдән чыхмаг үчүн мүәййән чарә ахтарыб тапмаларында, кәркин һәйәчан вә изтирабларында һеч бир сүн'илик көрмүр, ерсиз бояларa раст кәлмир. Шәфәг, Сәадәтлә Угур әһвалатыны ешидиб өз мәһәббәтини кизләдир. Өлөнә гәдәр Угуру севсә дә, Сәадәтин пәрванә көнлүнү һичран одуна яндырмаг истәмир,—мән өз сәадәт чичәкләрими башгасынын көз яшлары илә сувара билмәрәм,—дейир.

Язычы бу долашыг вә зиддиййәтли вәзиййәтдән усталыгла чыхмыш, Угур, Шәфәг, Сәадәт вә Ханмурад кими кәнчләрин тәмиз, ләкәсиз мәһәббәтләринин, нәчиб, пак инсани дуйғуларынын көзәл нүмунәләрини вермишдир.

«Баһар сулары» өзүнүн актуаллығы, сияси-мәфкурә үстүнлүйү вә бәдии дәйәри е'тибарилә Әзизбәйов адына Азәрбайчан Дөвләт Драм Театрынын репертуарында ән яхшы әсәрләрдән бири оларaг мөһкәм ер тутачагдыр. Лакин истәр әсәрдә вә истәрсә онун гурулушунда бә'зи нөгсанлар вардыр ки, бу һагда данышмамаг олмаз.

Мәдәд вә арвады Нариңкүл шүурча зәиф инкишаф етмиш адамлардыр. Мәдәдин тәнбәллик үстә дивар гәзетинә вурурлар. О, ишдән бойун гачырыр, һәр адамла галмагал салыб йүнкүл иш ахтарыр, гоншу колхозун әкин ерләринин сел басдыгы заман онлара көмәк етмәк истәмир. Лакин о, сонра сәһвини баша дүшүб ислаһ олур. Колхоз сәдринин адына әризә языб һеч бир еһтияҹы олмадығы үчүн өз хүсуси инәйинин, гоюн вә кечиләринин колхоз малына гатылмасыны хаһиш едир. Мүәллиф бунун бирдән-бирә дәйишмәсини лазымынча әсасландыра билмәмишдир. Мәдәдин әризәси мәзмунлу олса да, язылышы еләдир ки, охундугдан сонра Мәдәди енә әввәлки күлүнч вәзиййәтдә гоюр.

Шәкилдә: республиканын халг артисти Ә. Әләкбәров—Алхан, әмәкдар артистка Сона Һачыева—Сәадәт ролунда.

Шәкилдә: республиканын әмәкдар артисти, Сталин мүкафаты лауреаты Исмайыл Дағыстанлы—Угур, әмәкдар артистка Һөкүмә Гурбанова—Шәфәг ролунда.

Намуслу әмәйинә көрә варланмыш Мәдәдин вә эләчә дә арвады Нариңкүлүн кеййимләриндә бир дәйишиклик йохдур. Сонда мәһсул байрамынын тәнтәнәси һисс олунмур. Колхозчуларын чоху шәлийә өз ади иш палтарында кәлир.

Сонунчу шәкилдә гызларын әрә кетмәк һаггындакы сөһбәтләри, Мәдәдин инәйинә тә'рифләмәси вә саирә ерләр артыгдыр. Ялныз бирчә шәкилдә көстәрилмиш райком катиби чох зәифдир. Онун колхоз үзәриндә рәһбәрлийи һисс олунмур. Райком катиби колхозчуларла көрүшдүкдә мүһүм мәсәләләрдән даһа чох хүсуси ишләр барәсиндә данышыр.

Сәид Рүстәмовун тамаша үчүн яздыгы мусиги үмуми мәзмунла аһәнкдар дейилдир. Бу, нә режиссорун ишинә вә нә дә артистләрин оюнуна көмәк етмир. Һәр пәрдә габағы чалынан мусиги тамамилә көтүрүлсә, тамаша һеч нә итирмәз.

Тамашанын бәдии тәртиби (Нүсрәт Фәтуллаев) көзәл вә камилдир. Лакин сонунчу шәкилдә верилмиш мәдәниййәт сарайынын өндән көрүнүшү һазырда республикамызын бир чох кәндләриндә тикилмиш вә тикилмәкдә олан мәдәниййәт сарайлары үчүн нүмунә дейилдир.

Гурулушчу режиссор (Адил Искәндәров) вә режиссорун (Әлиһейдәр Әләкбәров) иши, һабелә артистләрин оюнлары үмумиййәтлә тәгдирә лайигдир. Театрын бүтүн ярадычы һей'әти намусла чалышмыш, йүксәк мәфкурәли вә бәдии бир тамаша яратмышдыр.

Артистләрин оюнларына кәлдикдә, биринчи нөвбәдә Әләскәр Әләкбәров һаггында данышмаг лазымдыр. Әләкбәров гоча Алхан ролунда орижинал вә мараглыдыр. Онун ифасында көзәл совет адамынын, бөйүк вәтәнпәрвәрин вә меһрибан бир атанын әзәмәтли симасы чанланыр. Бу, артистин өз вәзифәсинә чидди вә дәрин бир мәс'улиййәт һисси илә янашдығыны көстәрир.

Эйни мүвәффәгиййәтлә Аға Садыг Кәрәйбәйлидә (Нәчәф), Мирвари Новрузовада (Турач), Сона Һачыевада (Сәадәт), Мөһсүн Сән'анидә (Ханмурад) вә Исмайыл Османлыда (Бәшир) көрүрүк.

Кәрәйбәйлинин ярадығы тәнбәл, өз хүсуси мәнфәәтини һәр шейдән үстүн тутан Нәчәф сурәти, Мирвари Новрузованын шән, фүсункар, хейирхаһ Турачы, Сона Һачыеванын, вурдугу нахышларын һәр бириндә бир севки нағылы, һәр ачылан сабаһда, һәр кәлән баһарда, әкдийи һәр памбыг колу, дәрдийи һәр сүнбүлдә бир мәһәббәт дастаны ахтаран Сәадәти, Мөһсүн Сән'анинин нәчиб, ишкүзар, башгаларынын сәадәти үчүн һәр шейдән кечмәйә һазыр олан хошсифәт Ханмурады, Исмайыл Османлынын кейфли Бәшири узун мүддәт тамашачыларын хатириндән чыхмаячагдыр.

Угур ролунда Исмайыл Дағыстанлы, Шәфәг ролунда Һөкүмә Гурбанова илк бахышдан тамашачыларын рәғбәтини газаныр вә өз ролларынын өһдәсиндән бачарыгла кәлирләр.

П'есдә нәзәри чәлб едән мараглы сурәтләрдән бири дә Баллы халадыр. Намусда бирчә ағартмыш бу мәрд вә бөйүк үрәкли малик ананын сурәти Әминә Султанованын ифасында өз парлаг ифадәсини тапмышдыр. Онун оғлу Угурун ишинә әдаләтлә бахылмасыны тәләб етдийи сәһнә олдугча тә'сирлидир.

Мәдәд (Әли Гурбанов), Нариңкүл (Ева Оленская) вә Зәфәр (Әждәр Султанов) сурәтләри яддан чыхмыр. Әһмәд Салаһлы (райком катиби), Һүсейн Рафи (Алы киши), Чаббар Әлиев (Бәдәл киши) вә башгалары үмуми ансамблдан кери галмырлар. Вәһдәтиклә тамашада һәтта һәр бир баласа рол үзәриндә белә маһир режиссор әли һисс олунур.

Әсәрин дили, чанлы, ойнаг диалоглары вә нәһайәт бүтүн шәкилләрин көзәл дүшүнүлмүш финаллары тамашанын үмуми мүвәффәгиййәтинә хидмәт едир.

Язычы Иляс Әфәндиевин «Баһар сулары» адлы драмасы, Азәрбайчан К(б)П МК-нын мүасир мөвзулу әсәрләр яратмаг һаггындакы чағырышына лайигли бир чавабдыр. Мәһз бу нөгтейи-нәзәрдән театр вә онун бүтүн ярадычы һей'әти дә әлиндән кәләни етмиш, гүввәсини әсиркәмәмишдир. Инчәсәнәт ишләри идарәси тамашанын кениш колхозчу күтләләринә көстәрилмәсинә наил олмалыдыр.

РЗА ШАҺВӘЛӘД.

Охучуларын суалларына чаваб

Түркийәнин маршаллашдырылмасы нә демәкдир?

(ЗӘНКИЛАН РАЙОНУНДАН Б. ЧӘФӘРОВ ЙОЛДАШЫН СУАЛЫ)

Американын империалист даирәләри тәчавүзкарлыг вә ени дүня мүһарибәсинә һазырлыг сиясәти ериләркән Түркийәйә хүсуси мараг көстәрирләр, чүнкү Түркийә Яхын Шәргдә чох мүһүм стратежи мөвге тутмагдадыр.

Түркийәйә һәрби «ярдым» көстәрилмәси планы һәр шейдән әввәл Түркийәнин стратежи вәзиййәтилә әлагәдардыр. Түркийәнин Совет Иттифагы илә, эләчә дә ени демократия өлкәләриндән Болгарыстанла, һабелә Ираг вә әрәб өлкәләрилә һәмсәрһәдд олмасы Америка империалистләринин тәчавүзкарлыг планларында чох мүһүм рол ойнайыр.

Трумэн принсипи е'лан едилдикдән вә Түркийәйә «ярдым» көстәрмәк һаггында АБШ конгрессиндә гәбул олунан гәрара вә даһа сонралар Маршалл планы чәрчивәсиндә «игтисади әмәкдашлыг» һаггындакы сазишә әсасән американ империалист даирәләри малиййә-һәрби вә игтисади ярдым йолу илә Түркийәни тамамилә әсарәт алтына алмағы вә ону өз әлләриндә итаәткар бир өлкәйә чевирмәйи гәрара алдылар.

Америка империалистләри өз нагиги ниййәтләрини өрт-басдыр етмәк үчүн Түркийәйә гаршы куя славян халглары тәрәфиндән «тәһлүкә» төрәдилдийи һаггында һайкүй галдырмыш вә өзләрини «Түркийә сәрһәдләри бүтөвлүйүнүн мүдафиәчиси» адландырмышлар. Бу яхынларда АБШ дөвләт департаменти тәрәфиндән «Түркийәйә ярдым програмы» ады илә бурахылмыш китабчада Америка тәблиғатынын белә бир ялан тезиси тәкрар едилир ки, американлар куя бу өлкәдә һәрби-стратежи мәгсәд күдмәйиб, ялныз Түркийәнин дөвләт бүтөвлүйүнүн «тайгысына» галырлармыш. Шүбһә йохдур ки, бу чүр риякар бәянатлар һәтта ән садәлөвһ адамлары белә алдада билмәз. Инди бүтүн дүня, американларын Түркийәйә нә мәгсәдлә ал атдыгларыны вә орада нә илә мәшғул олдугларыны яхшы билир.

Бағланылмыш сазишә әсасән Түркийәдә чохлу американ нүмайәндәликләри ярадылмышдыр. Һәрби нүмайәндәлийин башында кенерал Макбрайд дурмагдадыр. Бу кенерал бүтүн һәрби тәдбирләрә рәһбәрлик едир вә өлкәнин тамам ағасыдыр. Һава гүввәләри һей'әтинә кенерал Хог, дәниз һей'әтинә адмирал Ситта башчылыг едирләр. Даш йоллары чәкилмәси ишләринә бахан һей'әт Америка дөвләт даш йоллары идарәси директорунун мүавини Хилдсин рәһбәрлийи алтында ишләйир. Түркийә дәмир йолларынын енидән гурулмасы илә «мүтәхәссис» Кирк мәшғулдур.

Түркийәйә бурахылмыш 100 милйон доллара Түркийә АБШ-дан йүзләрлә тәйярә, танк, онларча кәми, дөрт суалты гайыг вә чохлу башга һәрби ләвазимат алмышдыр. Кенерал Макбрайдын дедийинә көрә, Түркийәйә верилмиш силаһын дәйәри она бурахылан 100 милйон доллар кредитдән чох-чох артыгдыр. Лакин Түркийә мәтбуатынын хәбәр вердийи кими, Түркийәнин алдығы силаһын бир һиссәси американ ордусу үчүн ярарсыз һесаб едилән көһнә тәр-төкүнтүдән ибарәтдир.

Харичи мәтбуатын вердийи хәбәрә көрә, американлар Түркийә ордусунун мүасир техника илә тәчһиз олунмасына чох да бөйүк әһәмиййәт вермир, даһа чох Түркийә әразисиндә һәрби даяг мәнтәгәләри дүзәлдилмәсинә вә бөйүк һәрби гүввәләри ерләшдирилмәси, тәчһизаты вә гол-ганад ачмасы үчүн стратежи даирәләр ярадылмасына диггәт етирирләр.

Түркийәни һәрби-стратежи даяг мәнтәгәсинә чевирмәклә бәрабәр американ инһисар бирликләри Түркийәнин игтисадиййатыны да өз әлләринә алырлар. Истамбулда вә Измирдә американ банкларынын филиаллары ачылмышдыр. Американ игтисад мәшвәрәтчиләри вә айры-айры фирмаларын нүмайәндәләри Түркийә тәсәррүфатынын игтисад вә малиййә назирликләриндән башлаярaг, көмрүк вә инһисар бирликләринә гәдәр мүхтәлиф саһәләриндә күчлү фәалиййәт көстәрмәкдәдирләр. Түркийә базарлары һәр чүр «учуз», пис кейфиййәтли американ маллары илә долдурулмушдур. Бу исә Түркийәнин милли сәнаесинә чох бөйүк зәрәр етирир. Американ маллары илә рәгабәт етмәйә гадир олмаян милли сәнае өз мәһсулуну сата билмир вә бөһран кечирир. Бунун нәтичәсиндә Түркийәнин бир чох сәнае мүәссисәләри өз фәалиййәтини ярыя гәдәр азалтмыш вә я тамамилә даяндырмышдыр. Она көрәдир ки, өлкәдә ишсизлик, йохсуллуг кетдикчә артыр.

Түркийә иртичачыларынын халга зидд харичи вә дахили сиясәти, онларын өз өлкәләрини Америка империализминин һәрби-стратежи даяг мәнтәгәсинә чевирмәк үчүн өлкәдә чидди бөһрана сәбәб олмушдур. Ялныз алынан кредитләр дейил, һәтта Түркийә бүдчәсинин бөйүк бир һиссәси дә һәрби хәрчләрә сәрф едилир. Түркийәнин дахили вә харичи борчлары кетдикчә артыр вә һазырда 2 миллярд лирәдән артыға чатмышдыр.

1948-чи илдә Түркийәнин һәрби бүдчәси 1939-чу илдәки 89.900 мин лирәйә гаршы 600 милйон лирә мүәййән едилмишдир ки, бу да өлкәнин бүдчәсинин тәгрибән 50 фаизини тәшкил едир. Кәнд тәсәррүфатынын еһтияҹы үчүн 35 милйон лирә вә я 2,5 фаиз, әмәк назирлийи хәттилә исә 2 милйон лирә бурахылмышдыр.

Һәрбиләшдирилмиш даирәләр ярадылмасы вә өлкәнин һәрбиләшдирилмәси, Түркийәдә һәр чүр мүтәрәгги һәрәкатын боғулмасы сиясәти халгын бөйүк наразылығына сәбәб олмушдур. Кениш халг күтләләри ичәрисиндә наразылығын артдығыны нәзәрә алараг, сон заманлар Түркийәнин һаким даирәләри чох вахт билдирирләр ки, өлкәнин игтисадиййатында әмәлә кәлмиш чәтинлик арадан галдырылачагдыр. Онлар «Маршалл планы» бөйүк үмидләр бәсләйир вә 615 милйон доллар мигдарында кредит тәләб едирдиләр. Лакин «Маршалл планы» үзрә Түркийәйә чәмиси он милйон доллар мигдарында кредит айрылмышдыр. «Маршалл планы» үзрә кредитин артырылмасы үчүн Түркийә һаким даирәләринин дәфәләрлә вердикләри тәләбә чаваб оларaг американлар бу мәсәләнин мүзакирәсиндән имтина етдикләрини билдирмиш, лакин Түркийәдән енә дә күзәштә кетмәйи тәләб етмишләр.

Һәркәһ түркләр американларын әсас планларыны кифайәт гәдәр ериңә етирмәйә разы олсалар, американ империалистләри кәнд тәсәррүфатыны вә дағ мә'дән сәнаесини инкишаф етдирмәк ишиндә Түркийәйә «ярдым» көстәрмәйә е'тираз етмирләр. Бу исә бир даһа тәсдиг едир ки, американ «ярдымы» һеч дә Түркийә халгынын вәзиййәтини йүнкүлләшдирмәк мәгсәдини дейил, һәр шейдән әввәл Инкилтәрә—Америка империалистләри тәрәфиндән гаршыя гоюлмуш һәрби-стратежи мәгсәди күдүр.

Түркийәдә американ планынын һәята кечирилмәси өлкәдә игтисади бөһраны кетдикчә артырыр. Түркийә кәндләриндә мисли көрүнмәмиш ачлыг һөкм сүрүр. Хүсусән түтүн истеһсал едән кәндлиләрин вәзиййәти даһа да ағырлашмышдыр. Онлар американ рәгабәти үзүндән өз түтүнләрини сата билмирләр. Рәсми Түркийә мә'луматына әсасән бир чох вилайәтләрдә ачындан өлмәк һадисәләри баш вермишдир. Гара дәниз саһилиндә яшаян бир чох түрк кәндлиләри вәрәм хәстәлийинә тутулмушлар.

Өз өлкәләринин истиглалиййәт вә азадлығыны 100 милйон доллар кредитә американ империалистләринә сатан Түркийә иртичачылары әслиндә өз халгыны, торпағыны вә игтисадиййатыны АБШ-ын индики рәһбәрләринин фырылдагчы, гәсбкарлыг планларына табе етдирмишләр.

Түркийәнин тәрәггипәрвәр шәхсләри вә кениш халг күтләләри бу вәзиййәтлә разылашмаг истәмирләр. Онлар чох яхшы баша дүшүрләр ки, Түркийә мәнафеини американ империализминә табе етдирилмәси Түркийә халгына һеч бир яхшы шей вә'д етмир. Сағлам дүшүнчәли һәр бир түрк билир ки, американ «ярдымы» Түркийәнин истиглалиййәтини мөһкәмләтмир, онун игтисадиййатыны сағламлашдырмыр, әксинә, һәрби-игтисади вә сияси истиглалиййәтдән ону мәһрум едир, американ империализминә табе етдирир, өлкәни Яхын Шәргдә башга харичи дөвләтин сияси аләтинә, Уолл-стритин әлиндә оюнчаға чевирир вә фәлакәтә доғру апарыр.

Түркийә халгы, пантүркист үнсүрләрин, полис өзбашыналығынын вә гаты милләтчилик мейилләринин кетдикчә артдығы бир шәраитдә Түркийәнин индики рәһбәрләринин фырылдагчы сиясәтинә гаршы, американ империалистләринин зорла гәбул етдирдикләри зүлм вә әсарәт планына гаршы өз сәсини учалтмагдадыр.

Майор Һ. ЧӘФӘРОВ.

Юнаныстанда һәрби әмәлийят

БЕЛГРАД, 16 декабр (СИТА). Азад Юнаныстан радио стансиясынын вердийи хәбәрә көрә декабрын 11-дән 13-дәк Демократик ордунун һиссәләри Кардитса шәһәри угрунда вурушмушлар. Һәмин һиссәләр мүвәффәгиййәтли әмәлийят нәтичәсиндә дүшмәнин гарнизонуну вә командалыг тәрәфиндән Софадесдән ярдыма көндәрилән крал гошунларыны тамамилә дармадағын етмишләр. Трикала шәһәриндән Кардитсая кәлән бир рота крал гошуну да тамамилә мәһв едилмишдир.

Демократик ордунун һиссәләри Кардитса шәһәри угрунда вурушан заман крал ордусунун бөйүк бензин анбарыны яндырмыш, бир бөйүк һәрби заводу партлатмыш вә чохлу гәнимәт әлә кечирмишләр.

Демократик ордунун баш гәрәркаһы билдирмишдир ки, декабрын 11-дә кечә Кардитса шәһәринә һүчум едилмишдир. Бу шәһәри крал гошунларынын бөйүк гүввәләри мүдафиә едирдиләр. Мә'луматда дейилир: «Һиссәләримиз декабрын 12-дә давам едән шиддәтли вурушмалардан сонра шәһәри тамамилә тутмушлар. Кардитсанын дармадағын едилән гарнизону галыгларынын көмәйинә кәлән крал гошунларына гаршы декабрын 13-дә гәһрәманчасына вурушмалар давам етмишдир.

Сон хәбәрләрә көрә шәһәрдә дүшмәнин 40 салдаты әсир тутулмуш вә чохлу гәнимәт әлә кечирилмишдир. Шәһәр әһалисиндән 500 нәфәр Демократик орду сыраларына дахил олмушдур».

Мә'луматда һәмчинин гейд едилир ки, Демократик ордунун һиссәләри Лариса—Кардитса даш йолунда дүшмәнә гүввәтли зәрбә ендирмишләр.